

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम् (मानितविश्वविद्यालयः)

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल-एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली -११००५८

आचार्यः - द्वितीयवर्षम् - तृतीयपत्रम् (साहित्यम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2016-17

पत्रम् - .....विषयः - .....

अध्येतुः नाम - .....पञ्जीकरणसंख्या - .....

अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....

अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - .....

मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः .....

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् .....

दिनाङ्कः .....

अध्येतुः कृते परामर्शाः,

प्रिय अध्येता ! भवता/ भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य
आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु ।
शुभकामनाः ॥

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनाङ्कः .....

आचार्यः - द्वितीयवर्षम् - तृतीयपत्रम् (साहित्यम्)

विषयः - रसगङ्गाधरः (द्वितीयानने आदितः लक्षणापर्यन्तभागः) - (100 अङ्काः)

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति । अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम् ।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः क

प्रश्नाः - विंशतिः समाधेयाः

अङ्काः - 20 X 02 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five questions . Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. शब्दशक्तिमूलध्वनिः कतिविधः?
2. पण्डितराजमते अर्थशक्तिमूलध्वनिः कतिविधः?
3. मम्मटमते अर्थशक्तिमूलध्वनिः कतिविधः?
4. लोकोत्तरवर्णनानिपुणः कः?
5. तदात्मकपदज्ञानजाया इत्यस्य कोऽर्थः?
6. अनवच्छेदे इत्यस्य पदस्य कोऽर्थः?
7. सुरभिमांस भक्षयति इत्यत्र अप्रारणिकोऽर्थः कया वृत्त्या जायते?
8. व्यक्तिपदस्य कोऽर्थः?
9. नानार्थस्थले व्यक्तिज्ञानं कीदृशं भवति?
10. तात्पर्यज्ञानं व्यक्त्यधीनबोधं प्रति आवश्यकं न वा?
11. अवाच्यार्थ इत्यस्य कोऽर्थः?
12. चाञ्चल्ययोगिनयनं तव जलजानां श्रियं हरतु
विपिनेऽतिचञ्चलानामपि च मृगाणां कथं हरति॥ इत्यत्र आप्राकणिकोऽर्थः, कया वृत्त्या वेद्यः?
13. पण्डितराजस्य शब्दशक्तिमूलाव्यञ्जनायाः लक्षणं किम्?
14. साहचर्यस्य किं लक्षणम्?
15. विरोधितायाः उदाहरणं किम्?
16. “स्थाणुं भज भवच्छिदे” कस्य उदाहरणं वर्तते?
17. “कुपितो मकरध्वजः कस्य” उदाहरणमस्ति?
18. “करेण राजते नागः” कस्य उदाहरणमस्ति?
19. रविकुलप्रीतिमावहन्ती नरविकुलप्रीतिमावहति। अवारितप्रवाहा सुवारितप्रवाहा उदाहरणमिदं कस्य ध्वनेः वर्तते?

20. अभिधायाः किं लक्षणम्?
21. शक्त्या प्रतिपादकत्वमभिधा इति कस्य आचार्यस्य लक्षणम्?
22. विषयविषयिणोः पृथङ्निर्दिष्टयोरभेदः कः?
23. “मुखं चन्द्रः” कस्याः लक्षणायाः उदाहरणम्?
24. भेदकरम्बितं सादृश्यं कस्य जीवातुभूतम्?
25. पण्डितराजमते लक्षणा कतिविधा?

खण्डः ख

प्रश्नाः - पञ्च समाधेयाः

अङ्काः - 05 X 08 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकप्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते ।

Note : This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. सुरभिमांस भक्षयति इत्यत्र मम्मटादिमते द्वितीयोऽर्थः कया वृत्त्या बोध्यते यथाग्रन्थं प्रतिपादयत।।
2. योगरुढिस्थले द्वितीयार्थबोधः कथं जायते इति पण्डितराजदिशा प्रतिपादयत।
3. पण्डितराजमते अर्थशक्तिमूलध्वनेः कथं अष्टविधत्वमिति प्रतिपादयत।
4. सोदाहरणं लिङ्गं लक्षयत।
5. शब्दशक्तिमूलध्वनेः सप्रसङ्गं सोदाहरणं लिखत।
6. अभिधायाः लक्षणं विलिख्य तस्याः भेदं लिखत।
7. यथाग्रन्थं लक्षणायाः लक्षणं लिखत।
8. लक्षणाप्रसङ्गे “नव्यास्तु” इति सिद्धान्तं प्रतिपादयत।

खण्डः ग

प्रश्नाः - द्वौ समाधेयौ

अङ्काः - 02 X 10 = 20

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ । प्रत्येकप्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. पण्डितराजस्य परिचयं लिखत।
2. उपमारूपकयोः शाब्दबोधविचारान् यथाग्रन्थं लिखत।
3. सयोगो विप्रयोगश्च इत्यादिकारिकां विलिख्य सयोगं सोदाहरणं व्याख्यायताम्।

